І чужому научайтесь, Й свого не цурайтесь... Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. Тел.: HEnderson 4-0237 УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXV. Ч. 78. ДЖЕРЗИ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 25-го КВІТНЯ 1958 П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, APRIL 25, 1958 No. 78. VOL. LXV.

ПРЕЗИДЕНТ КРИТИКУЄ ПРОЄКТИ РЕДУКЦІЇ ПОДАТКІВ І ЗБІЛЬШЕННЯ ДОПОМОГ БЕЗРОБІТНИМ

Вашингтон. — Відповідаючи на питання у справі урядових анти-рецесійних заходів, ставлені йому під час пресової Конференції у Вашингтоні в середу 23-го квітня ц. р., президент Айзенгавер ствердив деяку дальшу поправу в господарській ситуації і виступив дуже рішуче проти проявів гістерії з приводу існуючої рецесії. Зокрема президент Айзенгавер перестерігав проти надто поквапних антирецесійних заходів, розпочатих демократами, таких, як редукція податків і збільшення допомог для безробітних. Згідно з поглядом Айзенгавера, прийняття запропонованого демократичною більшістю комісії способів і засобів законопроєкту про збільшення компенсацій на випадок безробіття порушило б традиційні федерально-стейтові взаємини в цій ділянці і могло б поставити робітників у некорисну ситуацію. Так же само, редукція податків не причиниться до відновн громадського довір'я в ділянці економії, ані теж до пожвавлення закупів. Громадяни не можуть забувати про „вийнятковий стан у сучасних міжнародних взаєминах", і про зв'язані з цим потреби і зобов'язання ЗДА. З натяків Президента виходило, що на випадок прийняття Конґресом законопроєкту про реформу програми допомог безробітним він рішений поставити проти нього своє вето. Успішним і корисним антирецесійним заходом було б — на думку Президента — припинення безпідставного знижування цін на авта перепродувачами. В дальшому президент Айзенгавер виступив гостро проти критиків й опонентів урядового пляну реорганізації Пентаґону, заявляючи, що якщо дехто з членів Конґресу вважає цей плян прямуванням до встановлення диктатури в оборонному секторі, то тоді краще взагалі скасувати цілий секретаріят оборони. Торкнувся вкінці президент Айзенгавер у своїх відповідях теж і справи відбуття „наверхшинної конференції" із Хрущовим. Згідно із його заявою, таку конференцію було б тяжко погодити із зобов'язаннями ЗДА супроти їхніх партнерів у Північно-Атлянтійському Пакті.

Кошти прожитку збільшилися на 0.7 відсотка

Вашингтон. — Статистичне бюро департаменту праці повідомляє, що в місяці березні цього року кошти прожитку збільшилися на 0.7 відсотка в порівнянні з лютим цього року, а 23 відсотки в порівнянні з пересічними цінами з 1947-1949 років, коли індекс цін становив 100. Це збільшення коштів прожитку виносить вже 7.5 відсотка від того часу, коли два роки тому почав був збільшуватися індекс цін. На зріс індексу цін найбільший вплив мало подорожчання харчів (1.8 відсотка), незначне подорожчання мешкань, лікарської опіки і транспорту (від 0.1 до 0.3 відсотка). На подорожчання харчів мала вплив зла погода в лютому й березні, яка знищила цитрусові дерева на Флориді та городину. Комісар статистики Івен Клеґ заявив, що подорожчання харчів в березні повинно бути останнім, бо в квітні ціни на харчі не повинні збільшуватися. Збільшення коштів прожитку спричинить автоматичне збільшення платні від 2-ох до 4-ох центів за годину праці більше як одного мільйона робітників, які працюють на залізниці і в електричному промислі.

Д-р Драйден плянує випустити бальон, що кружлятиме довкола Місяця

Вашингтон. — Директор Крайової Дорадчої Комісії для Справ Аеронавтики д-р Г. Л. Драйден зізнавав на Комісії Космічних Просторів в Палаті Репрезентантів і заявив, що існує можливість вислати довкола Місяця великий алюмінiовий бальон. Він також сказав, що впродовж двох-трьох років можна буде ужити керованих ракет далекого засягу для вислання в космічні простори штучного сателіта з людиною. Бальоновий сателіт може служити до дослідів Місяця. На Конґресовій Комісії показано два моделі алюмінійових куль.

Совєтська делеґація вивчає проблеми американського будівництва

Ню Йорк. — Сюди прибула 5-членна совєтська делеґація під проводом містоголови Будівельного Комітету для Справ Будівництва Івана Лебедя, щоб тут вивчати проблеми американського будівництва. Лебедь заявив журналістам що першим кроком цієї комісії було оглядання найвищої будівлі в світі — Емпаєр Стейт Білдінґ і Атлантійського океану, понад який вони летіли. Лебедь хвалився, що і в Москві є вже хмародери на 24 і 37 поверхів, але загально в Москві думають, що „людині краще є бути ближче землі, ніж так високо вгорі" Це вже третя совєтська делеґація, яка цікавиться мешканевими проблемами, бо, нібито, Хрущов має дбати про поліпшення мешканевих умовин в СССР. Але делеґація цікавиться не мешканевими справами і ЗДА, тільки хоче побачити купелеві басейни, спортові стадіони, теннісові корти, грища та інші розваґові місця що свідчить про те, що Хрущов хоче поліпшити життя совєтської бюрократії, а не мешканеві умови широких кол населення.

АМБАСАДОРИ СССР І САТЕЛІТІВ ДЕМОНСТРАЦІЙНО ПОКИНУЛИ ЮҐОСЛАВСЬКИЙ З'ЇЗД

Београд. — Перший юґославський віце-президент і член Екзекутиви юґославської компартії, Александер Ранковіч, що його загально вважають майбутнім наслідником Тіта, виступив на з'їзді юґославської компартії в Любляні з такою гострою критикою Совєтів, що всі приявні комуністичні амбасадори, за вийнятком тільки польського, встали з своїх місць і демонстративно вийшли зі залі. Ранковіч заявив, що головачі Комуністичної партії СССР „знову гострять свою поржавілу зброю" з часів Сталіна проти інших „соціялістичних" країн, занедбуючи водночас розвиток власної країни. Замість більшу увагу звертати на потреби власного народу — кричав Ранковіч — большевицькі головачі „зробили своїм головним ділом — обслідження подробиць праці юґославських комуністів і таким чином встрявання у внутрішні справи Юґославії". Ранковіч недвозначно вказував на самого Хрущова, зазначивши, що він має на увазі „деякі дуже відповідальні особи в Москві". Ранковіч обурювався на закиди збоку Москви щодо сидження Юґославії на двох стільцях, користання з капіталістичної допомоги ітп. Однак насправ-

Александер Ранковіч

ді причиною нового конфлікту стало невдоволення Москви з формульованої офіційної програми юґославської компартії та вимога, щоб ту програму зревідувати. 1.800 учасники комуністичного з'їзду в Любляні зробили овацію Ранковічеві та задемонстрували свою нехіть супроти Москви. Закордонні обсерватори в Юґославії висловлюють погляд, що Москва не обрахувала настроїв в Юґославії та скомпромітувалась своїм останнім виступом проти Тіта, викликавши зовсім протилежний ефект, ніж вона його хотіла.

ХРУЩОВ НЕ ХОЧЕ ГОВОРИТИ ПРО КОНТРОЛЮ НАД РОЗЗБРОЄННЯМ

ВІДКИДАЄ ПРОПОЗИЦІЮ ПРЕЗИДЕНТА ПРО ВСТАНОВЛЕННЯ ТЕХНІЧНОЇ КОМІСІЇ ДЛЯ СТУДІЇ НАД КОНТРОЛЬНИМ АПАРАТОМ

Москва. — В середу 23-го квітня ц. р. Нікіта Хрущов, у своїй відповіді на листа през. Айзенгавера з 8 ц. м., відкинув конкретну пропозицію Президента, щоб негайно встановити технічну Комісію, яка почала б радити над встановленням такої контрольної інспекційної системи, яка стала б підставою для дійсного роззброєння. Хрущов узагалі торкається того найважливішого пункту з згаданої ноти Президента щойно наприкінці свого довгого на 15 сторінок письма, ствердивши в ньому коротко, що нема, мовляв, сенсу обмірковувати питання контролі, коли ще не вжито ніяких таких заходів роззброєння, що їх треба би контролювати. Поруч із цим Хрущов висловлює „сумнів", чи така нова комісія фахівців осягнула б кращі висліди, ніж їх досі осягнено в усіх дотеперішніх нарадах над роззброєнням. Виголошено — каже Хрущов — сотні промов і списано тонни паперу без жадного конкретного висліду. Тому Хрущов домагається „діл", а за перше таке діло вважає конечність негайного припинення дальших експериментальних вибухів ядрової зброї. Вся нова нота Хрущова є повторенням того всього, що большевики говорили в своїх попередніх заявах. Ціла перша частина Хрущової ноти стосується експериментальних вибухів атомово-водневих бомб, а далі — доказування, що Москва тільки тоді може погодитися на вийняття позасферичного обширу з-під військових цілей, коли водночас ЗДА погодяться скасувати свої заморські бази. До цих давніх совєтських пісень додана ще одна, що її большевики затягли були в минулому тижні, а саме — справу вишкільних летів американських бомбардувальників. Хрущов повторяє знову те, що вже говорив Громико у Москві і Соболєв в Об'єднаних Націях та настоює, щоб З'єдинені Держави „перестали гратися з вогнем". Хрущов страшить, що внаслідку таких вишкільних летів бомбардувальників із атомово-водневими бомбами — „випадково" можуть згинути мільйони людей і людство може опинитися в атомовій війні.

У тому самому дні, як ноту Хрущова передав у Вашинґтоні в державному департаменті амбасадор Меншиков, москалі оприлюднили її. Американська преса подала її повний текст за англійською пресовою аґенцією Ройтера. Державний департамент негайно оприлюднив офіційний коментар, в якому ствердив, що на пропозицію Президента, щоб Совєти сказали своє „так" до резолюції Ґенеральної Асамблеї ОН щодо технічних студій над роззброєнням і контрольною системою, — Хрущов відповів тепер знову „ні".

Часописні видавці остерігають проти інфляції

Ню Йорк. — На зборах Американського Товариства Часописних Видавців із ЗДА та Канади, які відбуваються в готелі Валдорф-Асторія, промовляв видавець щоденника „Таймс-Діспеча" з Річмонду, Вірджінія, Д. Теннент Брaси, який остерігав проти інфляції валюти, яка загрожує пресі цієї країни, бо внаслідок постійного дорожчання товарів і продуктів збільшуються кошти видавання часописів, а прибутки залишаються ті самі. Щоб преса могла бути вільною, то вона мусить бути економічно сильна і фінансово ні від кого незалежна. На збільшені кошти видавництва часописів нарікали й інші щоденники, головним чином ті, тираж яких є малий, і які внаслідок цього не можуть рахувати на більші прибутки з реклями, як це роблять великі щоденники, які друкуються в сотках тисяч примірників.

Під час вправ згинуло 5 парашутистів, 137 було поранених

Форт Кемпбелл, Кентоки. — 101-ша дивізія парашутистів 23-го квітня відбувала масові вправи, в яких брало участь 1,300 вояків, і під час тих вправ згинуло 5 парашутистів, а 137 було поранених. Катастрофа була спричинена тим, що над землею був сильний вітер, який загнав частину парашутистів на ліс і на скелястий терен. На щастя, з усіх поранених німає ні одного в критичному стані. Це були перші більші вправи парашутистів після другої світової війни. Командант дивізії генерал майор В. С. Вестморленд також брав участь в цих вправах, і це був його 70-ий спад на парашуті без найменшого пошкодження. Перед початком вправ був над землею такий вітер, якого швидкість дозволяє на відбуття вправ.

Католики проти контролі народин

Ню Йорк. — Викладач демографії на Фордгамському університеті о. Вільям Дж. Гіббонс промовляв на зборах Товариства Нюйоркських Адвокатів і сказав, що „жадні соціяльні проблеми" не можуть усправедливити того, щоб люди могли „контролювати число народин", бо така контроля й проти „природного права", це зн. і проти Божого права. „Природне право" — це основні засади моральности для всіх людей і всіх часів, і тому ніхто не має права їх змінювати, бо „природне право" обов'язує всіх, а не тільки католиків.

Летунство пробувало випустити ракету поза острів св. Олени

Кейп Канаверал, Флорида. — 23-го квітня летунство випустило керовану балістичну ракету понад Атлантійським океаном, яка повинна була впасти на віддалі понад 6,300 миль, це значить на схід від острова св. Олени. Це була повна балістична ракета з чоловим стіжком, який мав би був вернутися на землю. Присутні на вправах думали, що проба вповні вдалася, але з поінформованих джерел повідомляють, що на основі радіових трансмісій із ракети виходить, що ракета пролетіла тільки 600 до 700 миль, бо друга її частина не була правильно випущена. 160 секунд після випущення чути було експльозію, що означала, що тоді відділилася перша частина ракети від другої. Це була перша проба в цій ділянці, і її треба вважати за успішну.

Єгипет погодився щодо відшкодування за націоналізацію Суезу

Каїро. — З'єдинена Арабська Республіка заплатить Міжнародній Компанії Суеського Каналу 40 мільйонів долярів титулом відшкодування за націоналізацію Суезу Єгиптом в 1957 році, — заявив директор державного банку в Єгипті й головний учасник переговорів Абдель ель-Амарі на спеціяльній пресовій конференції. Він запевняв, що фактично прийшло вже до згоди між названою компанією, як первісним власником Суеського каналу, і урядом Єгипту, та що тепер іде вже тільки стилістичне вигладжування договору. Останні розмови про спосіб платности вищеназваної суми проходять „задовільно" і можна сподіватися — заявив той єгипетський представник — що в найближчих днях офіційний представник З'єдиненої Арабської Республіки виїде до Риму підписати з Компанією Суеського Каналу формальний договір. Суму 40 мільйонів долярів устійнено після того, як вартість мастку цієї Компанії поза тереном Єгипту (готівка й акції), обраховану на 160,000,000 дол., віднято від цілости мастку Компанії включно з спорудами Суеського каналу, що його оцінено на 200,000,000 дол. Посередником в цих переговорах був директор Світового Банку в Ню Йорку, Юджин Блек. Негайно після підписання формального договору про ліквідацію спору за Суеський канал, уряд ЗДА звільнить з-під секвестру конта Єгипту в Америці, що сягають круглої суми 30 мільйонів долярів.

Конференція 8-ох африканських країн скінчилась поміркованими резолюціями

Аккра. — У вівторок 22-го квітня ц. р. скінчилась у столиці муринської держави Ґгани перша конференція 8-ох африканських держав. Взяли в ній участь З'єдинена Арабська Республіка (Єгипет і Сирія), Судан, Етіопія, Лібія Ґгана, Ліберія, Марокко і Туніcія, а неофіційними учасниками були альжирські націоналісти. У політичній резолюції ствержено невтральність між існуючими військово-політичними бльоками. Зберігаючи назагал напрямні Бандунґської азійсько-африканської конференції з-перед двох років, теперішня конференція все ж прийняла поміркованіші резолюції. Так напр. щодо проблеми Ізраїлю, то висловлено тільки надію, що буде знайдена „справедлива розв'язка", не згадавши навіть про „права арабських втікачів", як це було в Бандунґських резолюціях. Окрема постанова підтримала припинення штучних атомових вибухів, при чому зокрема запротестовано проти плянованого першого французького експерименту літом цього року на Сагарі. За стверджуванням західних кореспондентів впливи приявного на цій конференції єгипетського міністра закордонних справ д-ра Махмуда Фавзі були досить обмежені, а З'єдинена Арабська Республіка рішуче не відіграла на тій конференції провідної ролі.

ІВАН ПОПОВИЧ, УКРАЇНСЬКИЙ ПРОФСПІЛКОВИЙ ДІЯЧ З ФРАНЦІЇ, ВІДВІДАВ УНС І „СВОБОДУ"

ВИСТУПИТЬ З ДОПОВІДЯМИ В НЮ ЙОРКУ ТА ІНШИХ ГРОМАДАХ

Джерзі Сіті. — В середу 23 квітня ц. р. відвідав головну канцелярію УНСоюзу та В-во „Свободу" п. Іван Попович, основоположник українського профспілкового руху на чужині, голова Конфедерації Вільних Українських Професійних Організацій — (КУВПО) з осідком в Парижі та відомий український діяч. П. Іван Попович, що з початком цього місяця приїхав до цієї країни на короткі відвідини, був гостем на обіді з гол. предсідником УНС п. Д. Галичином, гол. касиром п. Р. Слободяном і ред. А. Драганом, інформуючи їх про вільний український профспілковий рух в Европі, його участь і працю в профспілкових міжнародних організаціях та зокрема про великі можливості того руху в допомозі українським визвольним змаганням через відповідне заступництво і зв'язки з міжнародними робітничими організаціями та через інформування їх про недолю працюючого українського люду під большевицькою каторгою. Це й буде темою його доповіді: „Українське зорганізоване робітництво на чужині в активній визвольній боротьбі за українську суверенну Державу", яку він виголосить в найближчу неділю, 27го квітня о год. 7-ій пополудні в залі будинку Визвольного Фронту при 315 Іст 10-ій вулиці. З цією доповіддю п. Попович виступить опісля ще в Рачестер (3-го травня), Бофало (4 травня), Клівленді (10 травня), Дітройті (11 травня), Шикаґо-південь (17 травня) і Шикаґо-північ (18 травня). Доповіді організують Головні Управи ООЧСУ і СУМА. Під час своїх відвідин в УНС і „Свободі", п. І. Попович живо інтересувався працею цих інституцій, що самі збудовані робітництвом та йому у першу чергу служать. П. І. Попович плянує також познайомитись основніше з американським робітничим рухом та нав'язати з ним персональні зв'язки.

Іван Попович

СССР і Японія підписали рибальську умову

Москва. — У минулий вівторок підписано в Москві умову про частинну риболовлю. Умова стосується тільки ловлі лососів і важна тільки на один біжучий рік. За цією умовою японські рибалки дістали право риболовлі на тих водах, на яких оперували до цього часу, але повинні залишитися туди протягом десятьох днів. Річ йде про прибережні води Тихого Океану, контрольовані совєтськими воєнними кораблями і літаками. Устійнено для японців норму на 1958 рік — 110,000 тонн лососів. На Охотському морі японці можуть піймати не більше 6,500 тонн. Цю умову попередили довгі і палкі переговори. Справа риболовлі для японців — одна з найважливіших з уваги на те, що риба є одним із основних харчів японського народу і що рибальська верства — надзвичайно численна та впливова. Справа надзвичайно скомплікувалася після того, як Совєти загарбали після другої світової війни Курільські острови й північний Сахалін, а весь совєтський беріг Тихого океану став уфортифікованою випадною базою для совєтського далекосхідного імперіялізму.

В АМЕРИЦІ

● **99-річний Гілтон Ю. Бравн**, представник щоденника „Ди Індіянополіс Стар", 58-ий раз брав участь в щорічній конвенції „Ди Ассосіейшед Пресс" в готелі Валдорф-Асторія в Ню Йорку. Його оваційно вітали.

● **Команда Армії повідомляє**, що в червні покличуть до військової служби не 13 а 10 тисяч рекрутів, бо вже зголосилось багато добровільців. В інших місяцях цього року покликувано по 13,000 рекрутів.

● **21-го квітня прибув до ЗДА** новий амбасадор Західньої Німеччини Вільгельм Греве з своїми двома донечками, 11-річною Констанцою і 9-річною Франціскою. Його дружина прибуде пізніше.

● **Пастор Юнітаріянської цер**валила законопроєкт, який дозволяє ввести маргарину в склад харчування моряків, але аж тоді, коли вичерпані будуть запаси масла. Згідно зі старим 50-річним законом у фльоті не вільно було вживати маргарини.

● **Кіносценарист і режисер Чарлз Бракетт**, який працює в фірмі „20-те Століття - Фокс" заявив, що телевізія не пошкодила кіновій продукції, а навпаки, — оновила кіно, яке без неї ніколи б не модернізувалось.

● **Пастор Юнітаріянської церкви в Ню Йорку, д-р Доналд Гаррінґтон**, дозволив прихильникам засудженого совєтського шпигуна Мортона Собела влаштувати в церковній залі прийняття для збирання фондів на його оборону. 600 осіб заплатили на тому принятті по 10 дол.

● **Кен Ван Альтман із Ванкуверу** (Британська Колумбія в Канаді) запаркував біля автомата своє авто і поклав на ньому кводра та карточку з написом, що не має 10-центової монети. Вернувшись до авта, він побачив на ньому поліційний „тикет" за безплатне паркування, а крім того картку з написом: „Не виставляйте мене на спокусу. Я підійшов до авта перед поліцистом".

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

● **Загальні збори Українського Осередку**, центральної репрезентації українських організацій в Параґваю відбулися в Асунсіоні дня 23-го березня ц. р. До управління Осередку на 1958-59 роки обрано: Іл. Ом. Падучака, як голову, І. Литвиновича і д-ра В. Коваленка, як заступників голови, д-ра Ф. Губаренка, як секретаря і скарбника, та інж. А. Кущинського, як члена управи. До Ревізійної Комісії увійшли: проф. інж. В. Мельник, Іл. Лепкий та Юр. Мороз.

● **Економічна Комісія НТШ в Ню Йорку** влаштовує в суботу 26-го квітня ц. р. Наукову Конференцію з доповіддю проф. Миколи Величківського п. н. „Реорганізація Машиново-тракторних Станцій в СССР, як кінцевий етап закріпачення селянства". Відбудеться доповідь у приміщенні НТШ при 302-304 Вест 13-ій вул. о год. 6-ій веч.

● **До провінціяльних виборів у Манітобі (Канада)** зголосило свої кандидатури 12 кандидатів українського роду: 4 консерватистів, чотирьох із партії Сі-Сі-Еф, два лібералп, один незалежник й один комуніст. Прізвища кандидатів: Іван Потоцький, Дмитро Мигайчук, Ізидор Сирник, Петро Буртняк, Н. В. Бачинський, Ф. Куземський, І. Гаврилюк, Іван Кирилюк, Петро Українець, Степан Дзюба (посадник Вінніпеґу), Стах Царук та В. Кардаш (комуніст).

● **Вечір наймолодших мистців слова і тонів** відбудеться в п'ятницю дня 25-го квітня ц. р. в Літературно - Мистецькому Клюбі в Ню Йорку. Участь беруть: Наталка Глоба, Таня Осадца, Марта Жовнір, Любко Крушельницький, Ірка Гнатюк і Марта Чапельська. — Вечір провадить Леса Храплива. Початок о год. 8-ій вечора.

У СВІТІ

● **Ірляндський уряд де Валери** має рішитися! або признати існування духів, або наразитись на конфлікт з могутньою професійною спілкою, який може привести уряд до упадку. Річ у тому, що 20 робітників відмовились виконати доручення державної комісії для публічних робіт — загородити одну посілість. Робітники заявили, що ця посілість є власністю ірляндських духів і не вільно турбувати їхнього спокою. За тими робітниками стоїть 30,000-на юнія. Міністер публічних робіт передав справу на вирішення повній раді міністрів.

● **У Китаї в провінції Гоней** посуха грозить знищенням весняних засівів. Дощу і снігу не було там протягом останніх сімох місяців. 20,000 шкільних учнів та військо копають криниці та рови і гарячково шукають води, щоб рятувати край від катастрофи.

● **На Брюссельській Світовій Виставці** одною з найбільших сенсацій є автоматизовані будки в американському павільйоні для таємного голосування в справі різних світових світочів, хто найпопулярніший американець, котра фільмова зірка найкраща, котрий співак найбільш відомий і т. п. Адміністрація совєтського павільйону й усі совєтські відвідувачі виставки дуже цікавляться не особами, над якими люди голосують, а способом та машинами для записування голосів Один з совєтських службовців особливо схвильований був тим, що така машина може водночас нотувати тотожність голосуючого. Американський інтерпретатор запевнив його, що американці не роблять машин для денунціяції.

● **14.000 німців із Західньої Німеччини**, які від часу останньої війни приїздили до ЗДА, запрошувані, як гості різних категорій, склали 60,000 марок (коло 14,000 долярів), за які закуплено й вислано до американських бібліотек 49 скринь книжок про Німеччину.

● **Бернард Докер**, англійський мільйонер - промисловець, і його дружина образились, що князь Райнір III в Монако, запросивши їх на хрестини недавно народженого сина, не запросив 19-річного сина пані Докер з її першого подружжя. Англійська пара виїхала з Монако, а князь Райнір заборонив їм будь-коли появлятися на терені Монако. Райнір відіслав їм отримані від них дарунки, між іншим золотий годинник для дитини. Спір загострився, коли пані Докер подерла паперовий прапорець Монако в ресторані в Монте Карльо.

● **У містечку Спінацоля в Італії** підбурена комуністами юрба пробувала вдертися до будинку міської управи. При цьому ранено 15 поліціянтів і 40 демонстрантів. Управа того міста перебуває в руках соціял-демократів, а робітнича юнія опанована комуністами.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник — Ukrainian Daily

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ТІТО І МОСКВА

Промова президента Юґославії Тіта, виголошена у вівторок 22 квітня на відкритті 7-го конґресу Юґославської Ліги Комуністів (офіційна назва комуністичної партії) в Любляні, викликала широке зацікавлення в політичних колах Заходу своїм тоном, гострим антимосковським акцентом і ствердженнями. Водночас із цим цю промову Тіта вважають за відповідь на антиюґославський виступ одного із секретарів КПСС Петра Поспєлова, який у своїй промові з приводу 88-річчя з дня народження Леніна заявив, що юґославські комуністи „намагаються зайняти невтральну позицію в справах, в яких комуністи не можуть бути невтральними", і на заяву Нікіти Хрущова, який назвав „нісенітницями" юґославське твердження про експлуатацію малих держав Совєтським Союзом.

У своїй промові Тіто заторкнув дуже рішуче основні й дразливі для Москви справи, стверджуючи між іншим, що інтернаціоналізм означає передусім пошанування прав і особливостей інших країн, які будують соціялізм, неподілювання їх на приналежних чи неприналежних до того або іншого бльоку, коротко кажучи, — інтернаціоналізм можна здійснювати тільки чином, а не словами і пропаґандою. У зв'язку з цим Тіто назвав просто „короткозорістю і нетактовністю" совєтські намагання „перевиховати" юґославських комуністів і привести їх „знову до комуністичного табору". Торкнувся Тіто теж таких не надто приємних для Москви справ, як революція на Мадярщині в 1956 році, і тогочасна криза в Польщі, заявляючи, що вони були природнім вислідом сталінської політики та „важким ударом для соціялістичних сил у всьому світі", і підкреслюючи, зокрема, що совєтська мілітарна інтервенція на Мадярщині привела до значного погіршення юґославсько-совєтських взаємин, уже направлених потрохи відвідинами Хрущова та Булганіна в Београді у 1955 році і відвідинами юґославської делеґації в Москві у 1956 році. Наприкінці Тіто засудив ще раз дуже гостро спроби Москви втручатись у внутрішні справи інших країн.

Засудивши так рішуче „короткозорість і нетактовність Москви", Тіто водночас звернувся із запобігливим реверансом в сторону З'єдинених Держав Америки, заявляючи, що економічна і мілітарна поміч ЗДА уможливила Юґославії вдержати свою незалежність, і підкреслюючи, що ЗДА ніколи не зв'язували свою поміч з тими чи іншими політичними вимогами, а Юґославія не мусіла давати ніяких концесій за цю поміч. Тіто виправдав і конечність створення Північно-Атлантійського Пакту, стверджуючи, що створення його було спричинене Сталіновою „безкомпромісовою й загрозливою закордонною політикою".

Виявляючи свою опозицію до московських метод вдержування „міжнародної солідарности комунізму" і висловлюючи разом з цим свою вдячність для ЗДА, Тіто, щоб зберегти „обличчя" юґославського комунізму, надзвичайно гостро заатакував свого колишнього заступника, а тепер політичного в'язня Мілована Джіласа за його книжку „Нова кляса". Поява тієї книжки була такою дошкульною й невигідною для Тіта і юґославської компартії, що він, згадуючи Джіласа, засудженого на дев'ять років в'язниці, не завагався назвати його „ренеґатом, зрадником і юдою".

У західніх політичних колах прийняли виступ Тіта, як черговий доказ „відкритого розриву між Београдом і Москвою", тим більше, що представники КПСС і інших комуністичних партій із сателітних країн не взяли офіційної участи у відкритті 7-го конґресу юґославської компартії, і що цей конґрес був попереджений вище згаданими антиюґославськими заявами Поспєлова й Хрущова і рядом нападів у совєтській пресі, зокрема у „Коммунист'і". Все таки, беручи до уваги деякі моменти в промові Тіта, зокрема його атаку на Джіласа, треба думати, що між Београдом і Москвою ще не всі мости зірвані.

Загострення взаємин між „центром комунізму", Комуністичною Партією Совєтського Союзу, і „комуністичним єретиком" Тітом можна вважати з повним правом тільки за вияв дальшої декомпозиції монтованого Хрущовим з допомогою терору та мілітарних інтервенцій, з одного боку, і підлещування, усмішок та грошових позичок, з другого боку, світового комуністичного бльоку. Революція на Мадярщині, заворушення в Східній Німеччині і в Польщі, неможливість дійти до злагоди з Тітом, який має свої симпатії в Китаї, в Польщі і серед деяких комуністичних партій на Заході — всі ці факти доказують, що міжнародна „комуністична солідарність" такий самий блеф, як „робітничо-селянськість" Совєтського Союзу і створених ним комуністичних режимів в окупованих совєтськими арміями країнах.

ПРУСЬКИЙ ШТАБ І РЕФОРМА ПЕНТАҐОНУ

На одній із своїх останніх пресових конференцій през. Айзенгавер обурився на критиків проєктованої реформи американського військового управління, які страшать громадянство маривом „пруського штабу". Президент заявив, що більшість його критиків, які покликуються на „пруський штаб", узагалі нічого не знають про справжній зміст і характер системи німецького генерального штабу, окресленого згірдливою назвою „пруського штабу". Тому у зв'язку із зголошенням конкретного законопроєкту про реорганізацію Пентаґону і пересторогою збоку Президента, що ця справа найтісніше зв'язана з безпекою і майбутністю Америки та всього вільного світу, американська преса пригадує деякі подробиці про колишній німецький генеральний штаб, вважаючи, що така пригадка найкраще виявить різниці, що є між отим „пруським стилем" та реформами, запропонованими президентом Д. Д. Айзенгавером.

Перелім в організації війська та його проводу започаткував шведський король Ґустав Адольф за тридцятирічної війни в першій половині 17-го сторіччя. Він уперше ввів в армії двоподіл керівництва — окремий провід воєнними операціями та окрему адміністраційну частину. Ця реформа послужила базою для нового типу армії" англійського державного мужа і стратеґа Олівера Кромвелла, який створив становище шефа штабу. Під час 7-річної війни (1756-1763) пруський король Фридрих Великий покликав до життя пруську Військову академію і перший створив „генеральний штаб головної кватири". Французи наслідували його реформи, увівши поділ війська на дивізії, а Наполеон і його смертельний ворог та переможець англійський генерал і дипломат Артур Веллеслі Веллінґтон продовжували радикальні реформи військового керівництва й командування. Тоді постало становище генерального квартирмайстра й розділено плянувально-воєнну, секретарську й адміністраційну ділянки. Однак перемоги пруської армії над Австрією в 1866 році та над Францією у 1870 році дали пальму першенства в руки німецьких військових теоретиків і реорганізаторів. Імена і твори німецьких генералів Шарнгорста, Ґляйзенава, Клявзевіца, Роона і фон Мольтке нерозривно зв'язані з історією організації новітніх армій — від їх „голови", аж до „ніг". Всі новітні армії взяли дещо з їхніх реформ. Так, напр., інституцію німецького шефа генерального штабу наслідувано в Англії, створивши установу шефа імперіяльного генерального штабу.

Все ж, у Німеччині організація військового проводу набрала спеціяльного характеру у зв'язку з плеканням німецького експансивного духа, віддзеркалюваного в закордонній політиці („Дранґ нах Остен", проблема Альзації і Льотринґії, мрії про „вісь Берлін-Баґдад", господарсько-політична екпансія на Балканах, розбудова морської фльоти і т. д.). Це був той німецький мілітаризм „пруського стилю", який довів до створення такого генерального штабу, який став окремою незалежною ні від німецького парляменту, ні навіть від уряду, установою. Він підлягав виключно німецькому кайзерові, а тому, що Вільгельм II з-правила потверджував усе, що йому доповідали й давали до підписування штабові генерали, то генеральний штаб став насправді незалежною керівною установою, а вся армія стала державою в державі.

Дійшло було до того, що шеф німецького генерального штабу мав в мирі й у війні більшу владу, ніж навіть мав її американський президент. Практично це виглядало так, що при допомозі своїх шістьох заступників він контролював всю німецьку воєнну машину: весь німецький важкий промисл, німецькі фінанси, німецький державний бюджет. Що більше, німецькі штабові старшини різко відмежовувались від не-штабових. Вони — з своїми червоними смугами на штанах, становили окрему касту, навіть у товариському житті. Німецьке військове міністерство займалося адміністраційними справами, а генеральний штаб — наставлюванням цілої країни на війну. Тому не було навіть тіні будь-якої контролі з боку будь-якої цивільної установи, чи людини над генеральним штабом. А шеф генерального штабу був потугою, яка арбітрально вирішувала всі спірні й сумнівні справи самого штабу, маючи єдиного суперника в особі генерального квартирмайстра..

Реформа Д. Д. Айзенгавера пропонує, навпаки, скріплення прав цивільного секретаря оборони, відповідального перед Президентом і Конґресом, та поменшення значення окремих шефів об'єднаного штабу і їх окремих секретарів. Цей проєкт тільки уточнює плянувально-стратеґічні завдання і докладніше розмежовує їх від військово-адміністраційної машини, до якої належить в нинішніх часах також ділянка дослідів і фінансів. Реформа Айзенгавера має також на увазі зредукувати бюрократію, страшенне розбудовану за секретарювання Чарлза Вилсона. Цивільний секретар оборони має у більшій мірі, як тепер є, стати надрядним чинником над всіми об'єднаними шефами штабу збройних сил ЗДА, що їх найвищим командантом і зверхником є цивільний президент ЗДА. Тому Д. Д. Айзенгавер мав повну слушність кажучи, що говорення про „пруський штаб" у проєктованій ним реформі, є „нісенітницею".

І ЗРИНЕ КІНЬ...

І зрине кінь у височінь,
Як є, в похідній збруї,
І дух твій вбраний в кармазин
І запитає Юрій:
„Що мав ти над життя
[дорожче?
Що на землі досяг?"
— Я воїн був, Побідоносче,
Доніс свій золот-стяг.

ОКСАНА ЛЯТУРИНСЬКА

НЕСПОДІВАНИЙ ВИСЛІД АКЦІЇ МОРФІ

Париж. — Французька криза є справді несподіваним вислідом посередницьких зусиль спеціяльного висланця Вашинґтону — амбасадора Морфі. Упадку уряду Ґаяра можна було сподіватися тому, що йому не вдалося розв'язати ні одної серйозної проблеми з тих, що нависли над Францією, коли він шість місяців тому перебирав владу. Але ніхто не сподівався, що впаде він саме на справі Тунісії, саме при посередництві Морфі, якому — здавалося — вдалося злаґідити напруження і створити базу для переговорів.

Якби хтонебудь закордоном сподівався цього упадку, то напевно през. Айзенгавер не ставив би на вагу свого авторитету й не писав би спеціяльного листа до Ґаяра в справі Тунісії. Але ґалійська логіка французів зовсім інша, як логіка англо-саксів. Переважили потреби демагоґії кожної партії перед виборами до місцевих рад, що відбулися 20 квітня. В ім'я цієї демагоґії завалено уряд при допомозі парадоксального об'єднання голосів крайніх лівих (комуністів) і правих, до яких долучилися й т. звані незалежні селяни.

Логіка французів каже, що коли для виграння виборів для тієї чи іншої партії треба пропаґандивного арґументу, то уряд тут нічого не важить, бож черговий може почати там, де попередній скінчив, і нічого нікому не станеться. Це правда. Але новий уряд скласти буде не так легко, а коли він і складеться легко, то годі буде обрахувати моральну втрату ,що її зазнає країна. Годі обрахувати ту дальшу зневіру пересічного француза, те огірчення загалу, те підірвання авторитету влади, яке тихо, непомітно, але прийде, як поглиблення морального упадку французького загалу, що не бачить виходу з заплутаної ситуації.

Якщо творення нового уряду має прийти на базі серйозности, то воно буде нелегке. Придивімось на чисту аритметику. Уряд провалено величезною більшістю голосів — 321 голосувало проти і лише 255 за уряд. Між тими, що голосували проти, було 148 комуністів, 61 незалежних селян, 30 крайніх правих (пужадистів), а решта — це поодинокі голоси різних партій або дрібнесенькі, кількачленні групи, з яких нічого не створиш.

На комуністах спиратись не може ніхто. Якщо від 321 відняти 148 комуністичних послів, то залишиться меншість, страшенно розбита. Отже, опозиція серйозно не думала про наступника Ґаяра.

Серед тих, що підтримували Ґаяра, було 95 соціялістів, 70 католицьких радикалів, а решта знов же дрібні, кількачленні групи або відірвані від власних партій. Соціялістів ніхто до влади допустити не хоче, радикальні католики (МПР) більших шансів не мають.

Отже, лишається ставити на якусь визначну особу, яка змінить фразеологію і провадитиме ту саму політику, що й попередній уряд. Але все ж криза матиме важкі наслідки на зовнішньому й внутрішньому ринках.

Внутрішня ситуація Франції дуже важка. Страйк 1-го квітня був дуже грізний. Страйк гірників з 15-го квітня був тільки осторогою. Ціни йдуть вгору, девізовий борг зростає. Якщо Франція мала надію з останньою позикою витривати до кінця цього року, то тепер ця надія дуже слабне, бож три чверті цієї позики мають бути щойно виплачені, а при теперішній ситуації вони можуть і не бути виплачені.

Криза сталася тому, що праві долучилися до комуністів в справі Тунісії. Комуністи взагалі за залишення альжирської справи. Праві стали на становищі, що уряд, ідучи на переговори з Тунісією, підіймається надто небезпечної справи, і тому його провалили. Алеж ясно, що Америка й Англія стоять за те, щоб Бурґуіба не впав, бо це сьогодні одинока певна опора в мусульманському світі. Бурґуіба не може виразно припинити своєї підтримки альжирським повстанцям, бо в такому випадку його вб'ють, а в кожному разі скинуть, і Тунісія піде на шлях Сирії чи Єгипту.

Отже? — Отже, виступ проти можливостей, що їх виторгував Морфі, ізолює Францію на міжнародному форумі, ізолює від її традиційних союзників, які потрібні їй під оглядом не тільки політичним, але й господарським, і годі собі уявити, куди б зайшла Франція, коли б пішла логічно далі по лінії, що її визначило голосування над питанням димісії Ґаяра.

Якщо Франція не хоче переговорювати з Тунісією, то повинна хіба піти на мілітарну інтервенцію. Ясно, що на це вона не піде після лекції з Суезом, бо коли б пішла, то проти неї разом виступили б і ЗДА і СССР. А якби ЗДА підтримали її проти СССР, то за це вимагали б напевно не менше, як повної евакуації Тунісії й Бізерти. Нассер дав би наказ припинити постачання нафти з арабських джерел, що йде через Сирію. Всім ясно, що така розв'язка неможлива.

Неможлива тим більше, що й Марокко дедалі виразніше стає по боці Тунісії в справі підтримки альжирських повстанців і самостійників взагалі. Недавно султан Марокко склав заяву, якої досі ніколи не складав. Він заявив, що Марокко буде повністю солідарне з альжирцями, бо їх боротьба укладається в цілість боротьби народів Північної Африки за еманципацію і прогрес.

Альжирці на африканській конференції в Аккра мали дуже голосний резонанс. Вони вже доходять до боротьби за моральний престиж ,як це робили англійці під час війни проти німців. Як англійці вміли викрадати ту чи іншу расову корову з окупованих німцями островів на Каналі, так альжирці вивезли з Франції 10 футболістів, щоб створити футбольну дружину „вільного Альжиру". Крім того провели сміливу дезерцію десятьох альжирських аспірантів з французької старшинської школи. І все це з пропаґандивним міжнародним розголосом. Отже, керівники повстання вже перестали бути тільки підпільниками ,але навчились вести широко закросну акцію, в якій мають місце й такі вияви люксусу, як футбол.

Це свідчить, що на корисне для Франції закінчення війни в Альжирі ніяк не заноситься. А коли такий впливовий журналіст як В. Ліпмен каже, що в альжирській справі Париж став сателітом Альжиру, тобто альжирських крайніх кол, то це добром не пахне. Саме проти будь-якого впливу таких тверджень, як назване Ліпмена, і піднеслася та частина французької опінії, яка голосувала проти Ґаяра. Саме ті вважають, що прихід до влади Де Ґоля приверне престиж Франції.

Де Ґоль уславився під час війни впертою обороною престижу Франції. Але не слід забувати, що під час війни ситуація була інша. Та й у Франції сьогодні ситуація інша. Ім'я Де Ґоля оповите ореолом леґенди, але чи схоче він рятувати престиж країни, коли сучасна система не дасть йому ніякої запоруки, що його не провалять при першому ризиковному або й дуже логічному кроці? Можна сумніватися.

Комуністи пропонують „об'єднання лівиці", іншими словами — народний фронт. Але нема нікого серед лівих, що цього хотів би. Так зле ще у Франції не є. Тому всім якось після цієї кризи маркітно, але нікому не страшно. Той чи інший Бідо або Піно створить уряд і знову почне від заяв про реформу конституції, про захист монети, справедливу розв'язку альжирської справи і про втримання союзів. І одного можна бути певним: що Франція свої союзи втримає і ніякого її вилому з західнього бльоку боятися не треба.

О. Д-вич

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ УВУ

15-го березня ц. р. відбулися Звичайні Загальні Збори Професорської Колеґії УВУ при участі професорів та доцентів, що перебувають на території Західньої Німеччини та Франції. На цих зборах вислухано звіти ректора і деканів обох факультетів: філософічного та факультету права і суспільно-економічних наук, Делеґатури в Сарселі, Товариства Прихильників УВУ в ЗДА, Інституту Заочного Навчання та інших Інститутів, Суду та Контрольної Комісії.

УВУ налічує тепер звичайних професорів — 31, надзвичайних — 20, доцентів — 13, лекторів та асистентів — 14. Підвищено до гідности надзвичайних професорів — двох, до гідности габілітованих докторів і доцентів — 2. Померло за звітний період — 7 професорів, а саме: В. Щербаківський, А. Яковлев, О. Андрієвський, Б. Крупницький, М. Глобенко, Л. Ребет, Є. Ю. Пеленський. Крім цього помер також бувший заступник куратора В. Оренчук. Діяльність УВУ та його органів відбувалася успішно, не зважаючи на несприятливі загальні обставини та обмежені матеріяльні ресурси. Сенат і Деканати, як і Професорська Рада, збиралися на засідання для вирішення всіх біжучих справ. Відбувалися встановлені семінарські консультації та іспити для студентів-кандидатів на одержання наукових ступенів. За звітний період уділено академічні титули: докторські — 8 особам, маґістерські — 6 особам. Надано почесні докторати: проф. д-р О. Грановському-Неприцькому і О. Йосафатові Жанові ЧСВВ.

Крім педагогічної, Професорська Колеґія УВУ виявила поважну наукову діяльність, що виявилося передусім у виданнях: збірника „Папа Пій XII", з нагоди 80-ліття Папи, Ювілейного Наукового Збірника УВУ з нагоди 35-літнього його існування, збірника „Україна між Заходом і Сходом" (у французькій мові), що своїм змістом має доповіді бельгійських та українських професорів на спільній конференції в Лювені. Також видано праці окремих професорів УВУ, як: Історія української культури — І. Мірчука (в німецькій мові), Совєтсько-марксівська концепція совєтської людини в світлі західньо-европейської психології — проф. А. Кульчицького, Історія Всеукраїнської Академії Наук — проф. Н. Василенко-Полонської, Федеративні форми Совєтського Союзу — проф. О. Юрченка, Передмова і редакція творів Филиповича — проф. В. Державин, передмова і редакція „Історії Русів" — проф. О. Оглоблина. Багато праць професорів вміщено в наших та чужинецьких періодичних і неперіодичних виданнях. УВУ почав видавати також свій орган „Наукові Записки", перше число яких вже вийшло, а друге вийде незабаром.

У звітному періоді нав'язано нові і закріплено вже існуючі зв'язки в чужинецькими науковими установами, а зокрема: був проведений Психологічним Інститутом УВУ разом з Німецьким Інститутом в Гайдельберзі вечір рефератів на тему „Аспекти розвитку прихічного життя"; професори УВУ приймали участь в конференціях Міжнародного Високошкільного Інституту для справ Европейської Культури в Больцано, у викладах Східньо-Европейського Семінару на Туцінґу тощо. Зокрема, треба зазначити нав'язання зв'язку з Академією Наук на Формозі, який обіцяє бути дуже корисним.

У дискусіях з приводу звіту підкреслювалося, що рішення попередніх зборів Професорської Колеґії щодо поширення та поглиблення зв'язків з чужинецькими науковими установами, організаціями та окремими науковцями дає вже певні позитивні результати. При чому були запропоновані й обговорені нові заходи в тім напрямі. Делеґатура в Сарселі, Товариство Прихильників УВУ в ЗДА та Інститути УВУ кожний в своїй ділянці виявили багато енергії та виказали багато праці. Особливо багато завдячує УВУ стараниям членів Товариства Прихильників в ЗДА у справі підтримання нашого університету матеріяльно. Контрольна Комісія, яка перевірила все діловодство УВУ та його органів, знайшла все в найліпшому порядку, а фінансовий звіт з усіми виправдуючими документами був ухвалений без жадних застережень; прийняла також до відома переорганізацію бібліотеки УВУ, яка налічує тепер понад 9 тисяч видань, 40% яких становлять українські видання. Крім того при бібліотеці існує відділ матеріялів (друкованих та писаних), що складають основу архіву-музею.

На закінчення зборів обрано нові органи УВУ, а саме: на ректора, замість уступаючого проф. Василева — проф. І. Мірчука, а на проректора, бувшого ректора. Деканами на наступну каденцію обрано: філософічний факультет — знову проф. Державин, а на продекана — проф. Ю. Бойка, на факультеті права і суспільно-економічних наук деканом — проф. Студинського, продеканом — проф. В. Орелецького.

Загальні Збори Професорської Колеґії вирішили також висловити подяку Й. Е. Кардиналові Тіссеранові за його заслуги для Українського Університету та Ексцеленції Архиєпископові І. Бучкові за постійну опіку над нашою школою, як також Товариству Прихильників УВУ і всім Добродіям, що своїми пожертвами у великій мірі уможливлюють нашому університетові продовжувати свою діяльність.

В. Барка

УКРАЇНСЬКА ПІСНЯ — В СВІТІ

У Західній Европі один з критиків, відвідавши концерт капелі під орудою Кошиця, писав, що коли існують хори янголів на небі, то мабуть співають, як ця капеля.

**

Від того часу мистецтво народно-українських співів зазнало великої руїни: не лише в організації, праці хорів і в рівні виконання, але найгірше — в самому характері великоукраїнської пісенности.

Найпритаманніші прикмети затрачувалися і на заміну входили чужородні способи трактувати мелодію, з одного боку — російські, а з другого — ніби німецькі чи що.

Причарна сила української пісні криється в отих тепер затрачуваних останніх і наймиліших барвах її звукового скарбу, в мелодійному рисункові, розгорнутому серед почуттєвого простору так вільно, дужо, жваво, як барвиста сполука квіток — в широчіні степу і примхливому вітанні чайок на блакитній височині.

До найгарніших пісень, створених на світі білому, належить хорова баляда про Байду — в Царгороді:

„Ой п'ю, варю, мед-горілочку,
Та не день, не нічку,
Та не годиночку."

Покинь, байдо, байдакувати,
Сватай мою дочку
Та йди царювати.

Часом „приочується" староцінна краса і в описі, ніби дуже відомому, раптом — через мелодію: з її мужністю, поривністю, увагою в злітанння, з її найвірнішим ритмом, який можна уявити в співі — виступає також ясний і могутній кольорит самої сцени. А в ній повно драматизму, недосяжний навіть для т. зв. „сюрреалістичної" поетики нашого виробленого часу.

В порівняння поетичного малюнку пісні, близький взір, щоб зіставити, дасть картина Van Bayeren'a: в барвній вельмипишності і світлості її підносяться надзвичайно врочисто дві карафки на столі серед овочів, вони з східньою розкішшю в обводі, нагадують про давньоукраїнські „царяградки", здобувані в Туреччині, то були збанковиді пляшки, великі і з чудовими обрисами.

Артистичний геній був тоді морально здоровий і світлий; в кришталевій чистоті образу відбивав видимий світ.

Нескривлений був рисунок і нерозпливчастий, але мов на золотій пластині врізаний.

Світ думи і пісні повен сильних барв, ясно освітлених „Писаніє свідчить-висвідчає", „на тихі води, на ясні зорі", „а не в борі сосна шуміла, як та бідна вдова"; земля „кровію сполощена"; „ой полети, галко, ой полети чорна та на Січ рибу їсти"; „піском бреде, ще й гукає, всіх чумаків обминає"; „а вози риплять, а ярма бряжчать, гей, а воли ремиґають, а попереду йде та й чумаченько, гей, на сопілочку грає"; робить, „аж піт очі заливає"; „та летить орел понад морем, та просить в моря пити"; „та було личко, як яблучко, а тепер біла глина"; „куди ж вони йдуть, там бори гудуть"; „поховай мене, брате, вірний товаришу, в вишневім саду"; „військо йде, короговки мають"; „ой літає соколонько по полю"; „дрібні дощі"; „сиві воли"; „прорвався наймит до сухого лому"; „візьми на комині сухаря сухого"; „в чужу скриню дбала"; „ой піду ж я з горя до синього моря"; „ой, матінко-зірко, як у строку гірко"; „тоді мене спом'януть, як ложечки поберуть"; „будуть гості в шовках, в оксамиті, а ти, нене, в полатаній свиті";

На сивім морі
Корабель на воді —
В тім кораблику
Трос ворітці:
В перших ворітоньках
Місячок світить.

Михайло Максимович, що відкрив світовий скарб наших пісень книгою „Українські народні пісні", виданою 1834 року — писав у передмові до цього збірника:

„Інші народи на згадку про важливі пригоди свої карбують медалі, з яких історія часто розгадує минувшину; події козацького життя відливалися в дзвінкі пісні, і тому вони повинні скласти найвірніший і врозумливий літопис для нового життєписця України".

„Пісні жіночі — відгомони душі пристрасної — вираження життя, сповнені любови полум'яної, ніжної ,але приреченої на журбу, і тільки іноді розквітлої щастям".

„Гармонійний світ живої поезії народу. Запашні вічносвіжі квіти її проростають крізь цемент систематичного склепіння і дружно переплітаються одні з одними".

Гоголь знаходив в українських піснях „поезію поезії" і означав, посилаючись на Максимовича, прикмету, що відрізняє їх від пісень російських:

„Російська засмуткована музика виражає, як справедливо зауважив М. Максимович, забування життя, вона прагне відійти від нього і заглушити щоденні потреби і клопоти"; але в українських піснях вона злилася з життям, — звуки її такі живі, що, здається, не звучать, а говорять, — говорять словами, вимовляють річ, і кожне слово цієї яскравої речі проходить в душу".

Значна різниця виступає між пісенністю українською і співами наших західніх сусідів — ближчих і дальших.

Чудові їхні пісні, серед яких найкращий вінок, мабуть, складають сербські та неаполітанські, здебільшого говорять про свої втіхи і смутки перед ареною знаного життя — в оселі, місті, країні; в той час як пісні українські при їхній глибокій зосередженості і прикметності національній, звернені також і до всього білого світу з його незбагненною красою.

Гоголь милувався на віру українських пісень, вона — „така невинна, така зворушлива, така непорочна, як непорочна душа немовляти. Вона звертається до Бога, як діти до батька; вони вводять його часто в побут свого життя з такою невинною простотою, що не штучне його зображення стає в них величним в самій простоті своїй".

„Часто дівчина, смуткуючи, благає Бога, щоб він засвітив на небі воскову свічку, поки її милий перебреде річку Дунай".

Українська пісня відсвітила в собі цілий етичний кодекс і народну філософію життя.

Її найкращі взірці склали жінки, і можна ствердити, що ніде не складено гарнішого музичного і поетичного виразу людського серця, як той, що його створив жіночий мистецький геній на Україні, — нехай це справедливе визнання не вражає чоловічої гордости.

Їхня доля була така тяжка і скорбна, що той пісенний вінець був правдивою нагородою.

Пісня наша являлася також лікаркою серця : болюче і нестерпне в почуттях, печалі і жахи існування тодішнього — все „виспівувалося" з серця і звільняло його; пісня наша здійснювала той „катарсис" („очищення" душевне), що в ньому Аристотель бачив могутню рятівну ролю грецького театру.

Сьогодні без „катартичного" мистецтва, в душах цілих народів зібралися гори „невідреаґованих", „невідспіва-

(Закінчення на стор. 4-ій)

ВСЯ ВЕЛИКОДНЯ ПИСАНКА НА ДОПОМОГОВІ ЦІЛІ ЗУАДКОМІТЕТУ

ПОЖЕРТВИ ВИСИЛАТИ БЕЗПОСЕРЕДНЬО ДО ЗУАДК У ФИЛАДЕЛФІЇ: UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE, P. O. BOX 1661, PHILADELPHIA 5, PA.

Хроніка Трентону, Н. Дж.

Зустріч українського громадянства Трентону й околиці з проф. д-р Володимиром Кубійовичем і д-р Атанасом Фіголем була зорганізована уповноваженим представником НТШ, Европейський Відділ, і В-вом „Молоде Життя" — мгр. Івацом Костюком. Вона відбулася 9-го лютого ц. р. в церковній галі Св. Йосафата при 1195 Дуц Евню і пройшла з великим моральним матеріяльним вислідом. Чисельно зібрана українська громада (в переважаючій частині члени парафії Св. Йосафата) почула правду про українську культуру та її завдання — ширення доброї служби Батьківщини поза її межами, довідалася від европейських гостей про цілі та завдання їхньої подорожі по осередкам українського поселення в Канаді і ЗДА, зрозуміла також потребу матеріяльної підмоги для Наукового Осередку НТШ в Сарселі у Франції, що переводить велику культурну роботу — редагування Енциклопедії Українознавства. Проф. В. Кубійович і д-р А. Фіголь були вдоволені з зустрічі, про що дали вже вираз у своїх листах по повороті до Европи. Бо ж сам вислід в матеріяльній площині з цієї зустрічі, що заключається цифрою 1,624.00 дол. для такої розсвареної та розчленованої громади, це неабиякий осяг! На місці зібрано всього на декларації 1,323.00 дол. а готівкою — 301.00 долярів. В доцьогочасній збірковій акції (від 1955 р.) на користь НТШ і В-ва „Молоде Життя" зібрано — 350.55 дол. І тут жертводавцями були здебільша ті самі, що й тепер, зокрема Пластова Станиця, Осередок СУМА, Відділ СУА та МСУ, згл. їхні члени. Ось так здисципліновані громадяни розуміють справу служіння Батьківщині! Їхні діла, а не високопарні слова, свідчать за це.

Екзекутива Відділу УККА — після проведення своєї діяльности на протязі часу від 10-го лютия 1957 р. кінчає свою каденцію 9-го травня. В цьому дні назначені Річні Загальні Збори Відділу, що відбудуться в українсько-католицькій залі Св. Йосафата в 7 год. вечора. На основі виправленого правильника для Відділів УККА та на основі вплачених до каси УККА членських внесків від місцевих організацій, активне і пасивне виборче право на Зборах прислуговуватиме тільки тим організаціям, що сповнили приписані правильником всі свої зобов'язання супроти УККА. За станом чл. внесків на день 16-го квітня ц. р. це право мають: 116 і 245 Відділи УНС, 149 Відділ „Провидіння", Відділ „Карпатського Союзу", Осередок СУМА і Відділ СУА. З цього права можуть скористати ще: Відділ ООЧСУ, Відділ ОДВУ, Відділ ОДУМ, Відділ УРСоюзу та Станиця Братства вояків І УД-УНА — якщо до кінця квітня ц. р. урегулюють свої залеглості в касі УККА. За станом вплат пожертвувань на УНФ від фізичних осіб, яким виправлений правильник дає також і пасивне право голосування в дні 16-го квітня ц. р. з цього права могли скористати такі громадяни: Дмитро Федорак, Іван Фурик, Григор Глушко, Олекса Яремишин, Галина Костюк, Ів. Костюк, Ів. Кривенко, Дмитро Кузик, Любомир Лампіка, Ярослав Левицький, Теодор Левицький, Мирон Осадца, Василь Сердюк, Дмитро Січ, Павлина Скремета, Степан Васильків, М. Волинець, о. Т. Атаманюк, о. И. Атаманюк і о. М. Запаринюк. Ця кількість громадян — постійних платників УНФ може збільшитися, якщо інші платники УНФ вирівняють свої вплати за поточні роки 1955, 56 і 57. Це може статися ще до кінця квітня ц. р. Як бачимо з вище поданого виказу картина не дуже весела. Аджеж в Трентоні живе понад 1.000 осіб, що признаються до української національности, а платників на УНФ так мало!

Загальні Збори ООЧСУ — 18 Відділу в Трентоні почалися 16-го березня та закінчилися 29-го березня в приявності голови Централі ООЧСУ проф. Івана Вовчука. 16-го березня Збори відкрив урядуючий голова Відділу мгр. Роман Ганічак. Проводила Зборами президія в складі: предсідник — мгр. Богдан Ковшевич, заст. Іван Парута, секретар — Богдан Дубих. Із звітів проголошених на зборах поодинокими діловодами можна було довідатись про діяльність Відділу: Відділ брав активну участь в загально-громадських святкуваннях як Свято 1-го Листопаду, 22-ге Січня та влаштував власні імпрези — Свято Зброї і Свято Героїв. Касир інформував про фінансові справи Відділу. Загального касового обороту було на 636.79 дол. зі сальдом каси на день 16-го березня 1958 р. — 42.24 дол. У дискусії, що її вели члени ООЧСУ і запрошені гості — члени СУМА і УД-УНА, говорилося про потребу координації співдії між усіма організаціями „Визвольного Фронту", про спільні виступи назовні, зокрема там, де є заторкнені загально громадські та національні питання. Наслідком деяких розбіжностей поміж дискутантами на тему співпраці Відділу ООЧСУ з Осередком СУМА, а головно на тему справ пов'язаних зі святкуваням 22-ге Січня, про що зокрема приявних інформував запрошений на Збори секретар місцевого Відділу УККА мгр. І. Костюк, в цьому дні не обрано Управи Віділу. Це зроблено 29-го березня в приявності голови Централі ООЧСУ, проф. Івана Вовчука. Своєю промовою та доброзичливими порадами для членів ООЧСУ та для інших організацій „Визвольного Фронту", голова Централі ООЧСУ довів до замирення та наладнання давньої співдії поміж тими організаціями. У висліді оживленої, але речевої дискусії, в якій забирали голос майже всі приявні на Зборах (коло сорок осіб) обрано Управу Відділу, до якої ввійшли: голова — Дмитро Федорах, заст. голови — Ілля Купецький, секретар — Михайло Кузів, скарбник — Микола Лукасевич, культ. освіт. референт — Степан Саґан, орг. реф. — Іван Парута. До Контрольної Комісії: мгр. Роман Ганічак, мгр. Богдан Ковшевич і Михайло Шинкарчук. На засіданні Управи Відділу, що відбулося 1-го квітня ц. р. до Управи кооптовано ще таких членів: Зенон Федорович — реф. зовнішних зв'язків, Богдан Дубик і Михайло Шевців — як члени Управи.

Першим успішним кроком діяльности новообраної Управи Відділу була спільна нарада представників усіх діючих в терені Трентону українських організацій, за ініціятивою Управи Відділу в справі протестаційної акції проти французької телевізії і преси із-за оклеветування доброго імени Української Армії та її Головного Отамана бл. п. С. Петлюри. У висліді цієї наради, на якій були заступлені майже всі трентонські організації і установи, порішено вислати протестаційні письма, які підписали приявні представники. Управа Відділу спільно з місцевим Відділом ОДВУ як чергову спільну дію на громадському секторі заплянувала відбути Свято, присвячене бл. п. Полковникові Коновальцеві, яке має відбутися 25-го травня ц. р.

юко

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Шикаґо, Ілл.

З життя Товариства Українських Інженерів

Цього року Товариство Українських Інженерів в Америці, відділ Шикаго, відбуло свої річні сходини з запізненням 1-го лютого ц. р., в домівці „Бесіда".

З загального денного порядку, до якого належало 10 питань, найбільшої уваги заслуговують питання: Звіт Управи Товариства, вибір нової Управи, та плян праці на 1958-ий рік.

Загальні Збори ТУІА з задоволенням константували, що праця Управи відділу була продуктивна, правильно організована і повністю скерована вбік професійно-інженерної проблематики. В роботі були значні перешкоди, організаційного, матеріяльного, а навіть морального характеру. Поборюючи труднощі, Управа незмінно прямувала до наміченої мети і осягнула позитивні висліди: а) В ділянці науково-технічній закінчено і підготовлено до друку працю д-ра Пелеховича — „Нариси патентового права в Америці", працю проф. Риндика — „Деталі машин". Переводиться розробку матеріялів до нового видання „Ув'язка полігонів по способу найменших квадратів. б) В ділянці організаційній переведено відповідну роботу, щодо організації студентської секції при Т-ві. Поширено роботу по збільшенню членів Т-ва. Розпочато облік техніків, що мають закінчену середню технічну освіту, з метою організації при Т-ві секції техніків. в) В ділянці господ.-економічній переведено часткове вивчення економічних факторів на терені Шикаго з метою організації інженерно-технічного бюра. Можливості організації будови заводу фруктових напоїв, організації будовельної кооперативи, для будови індивідуальних домів і т. п.

Оскільки багато з наведених питань знаходяться в площині розпочатої роботи, їх доповнено, скристалізовано і занесено до пляну робіт на 1958-ий рік. Крім того, до пляну робіт занесено багато інших питань, може менше вартісних, але також суттєвих і конче потрібних, як пр. організація креслярських курсів, семінарів по підвищенню кваліфікації інженерного персоналу, наукових доповідей, рефератів, вечірок, прогулянок і. т. д.

Плян праці на 1958-ий рік обговорено дуже детально і всебічно. Підкреслено, що засадою роботи Т-ва є зрозуміння ролі і завдання професійно-інженерної праці.

До складу Управи вибрано абсолютну більшість молодих українських інженерів, серед яких 3 закінчили студії в Америці. Новий склад Управи такий: інженери — В. Васинчук — голова, А. Масловський — заступник голови, І. Волинець — секретар, Я. Чернявський — касир М. Вудник, Д. Пілецький, В. Мевицький, Л. Мізь — члени Управи.

На терені Шикаго мають свої інженерно-технічні бюра, фабрики та інші підприємства: лотиші, естонці, поляки, та інші. Чому не мають українці?... Що їм бракує? Бракує доброї волі, певности і віри у свої власні сили, та ліквідації шкідливих, опортуністичних настроїв. Америка — країна бизнесу. Тут є широке поле діяльности, вияви своїх знань, ініціятиви, уміння і т. п. Працюючи в краю, ми були корисними і потрібними, то чому тут в цій вільній країні не можемо вийти на поверхню, стати в ряди повноправних, вартісних, творчих організацій Америки.

Якщо ми всі зрозуміємо наші завдання, будемо спільно працювати, то які б не були труднощі, ми їх переборемо. Наше Т-во, при спільній нашій праці, повинно і мусить дате те, до чого будемо змагати. Від нас самих залежать наші досягнення.

А. Масловський

Стемфорд, Конн.

Засновано Відділ Організації Оборони Лемківщини.

30 березня відбулися Збори Лемків, на яких засновано 9-ий з черги Відділ Організації Оборони Лемківщини.

На Збори, які відбулися в місцевому Українському Народному Домі при 60 Канал вулиці, а які підготовив окремий Організаційний Комітет на чолі з Андрієм Гривною, явилося 50 українців - виходців з Лемківщини та інших теренів України..

Присмно відзначити, що на Збори громадно прибули представники лемків-консерватистів, майже ціла Управа та всі активні члени місцевого відділу „Лемко-Союзу" — вони творили більшість серед присутніх на залі. Від Відділу Організації Оборони Лемківщини в Йонкерсі, за ініціятивою якого було скликано ці Збори, взяли участь голова Відділу Іван Сивик і члени Управи Марія Сивик, Петро Русинко, Семен Ваницький, М. Мигалих і Ст. Женецький.

Збори відкрив голова Управи Українського Народного Дому, а п. Смаль Петро вітав зібраних та бажав успіху в нарадах від місцевого Відділу УНСоюзу. Доповідь про положення лемків в Польщі виголосив п. Женецький з Йонкерсу. Він говорив про ті зміни, які зайшли в Польщі після смерти Сталіна, та як наші люди використовують і стараються всіма способами повернутися назад на свої рідні землі. Організація Оборони Лемківщини в першу чергу спішить з допомогою тим нашим людям, які повернули з Західньої Польщі і наново починають відбудовувати своє життя на Лемківщині.

Після доповіді вив'язалася довга й палка, але річева й культурна дискусія, в якій забирали слово багато присутніх, в більшості представники лемків консервативного табору. В тій дискусії виянено багато упереджень і вирівняно багато суперечностей, які ділять лемків-русинів і лемків-українців. В ході дискусії кілька твердих лемків заторкували питання співпраці між обома братніми лемківськими організаціями, стверджуючи, що рядові члени „Лемко-Союзу" підуть на співпрацю з Організацією Оборони Лемківщини, але чекають, що на це скаже їхній провід. Такі Збори, на яких сходяться порізнені назвою брати-лемки і мають можливість зі собою спільно подискутувати, багато причиняються до наближення поділених на два табори лемків.

До Управи новооснованого Відділу ввійшли Ан. Гривна — голова і Бреня Микола, Валевська Анастазія, Свист Теодор і Смаль Осип — члени, між яких на найближчому засіданні буде розділено окремі функції Управи Відділу. Можна сподіватися, що Управа новозаснованого Відділу Організації Оборони Лемківщини в Стемфорді, до якої увійшли люди зі старшої еміґрації та від новоприбулих і навіть представники від лемків-консерватистів, зуміє продовжувати отой контакт між обома таборами лемків в Стемфорді, який був започаткований на Зборах. Дай Боже, щоб в Стемфорді започаткувалися співжиття і співпраця між роз'єднаними братами-лемками, та поширилася на всю Америку і на Канаду.

С. Ж.

ТРИБУНА У.Н.С.

Організаційні перегони на Конвенцію

З початком квітня ц. р. Екзекутивний Комітет УНС проголосив передконвенційні організаційні перегони з метою збільшити кількість активного членства УНСоюзу до 73,000 до найближчої 24-ої Конвенції, яка почнеться 26-го травня ц. р. в Клівленді. „Старт" у цих перегонах є щонайменше 5 нових членів. Подаємо листу перших десять змагунів, яку продовжуватимемо відповідно до кожночасних вислідів змагань.

СПИСОК ОРГАНІЗАЦІЙНИХ ЗМАГУНІВ, Ч. 1
24 квітня 1958

П. ч.	Організатор	Відділ	Місцевість	Присд. чл.
1.	Іван Одежинський	153	Филаделфія, Па.	33
1.	Богдан Зорич	432	Торонто, Онт.	33
3.	Степан Келлер	63	Форд Ситі, Па.	16
3.	Володимир Гавриляк	316	Рачестер, Н. Й.	16
5.	Михайло Рубич	39	Сиракюз, Н. Й.	15
6.	Євген Зубальський	94	Гемтремк, Миш.	12
6.	Василь Цюпа	325	Бруклин, Н. Й.	12
8.	Володимир Рефт	120	Анквипа, Па.	11
8.	Олекс. Косіковський	341	Віндзор, Онт.	11
10.	Волод. Крушельницький	94	Гемтремк, Миш.	10
10.	Володимир Фединський	131	Шикаго, Ілл.	10
10.	Анастазія Бордун	459	Гиллсайд, Н. Дж.	10

Володимир Осередчук здобув медалю найздібнішого учня

Володимир Осередчук здав матуру в українській гімназії „Рідної Школи" в Дрогобичі, а після того скінчив педагогіку в Лодзі, де в 1931-му році дістав диплом учителя. Від року 1936-1939 учителював в Польщі, на „засланні". В літі 1949-го року переїхав з Німеччини до ЗДА. В Ню Йорку працював як фізичний робітник. В 1953-му р. вступив до технічного інституту в Ню Йорку і закінчив його з добрим поступом. Дістав працю технічного кресляра. На тому не перестав, вступив до 3-річного Механічного Інституту в Ню Йорку і вечорами по праці продовжував студії в тому інституті. Вже на 1-ому і 2-ому роках студій здобував оцінки „відмінний" і вибивався на перше місце, як один із найпильніших і найздібніших учнів, і завдяки тому одержав 7-го квітня 1958 р. в авдиторії інженерів диплом і медалю найкращого учня.

Володимир Осередчук

Механічний Інститут в Ню Йорку

Деякі наші нові іміґранти, які живуть в Ню Йорку, або в околиці, не знають, що можна даром студіювати в Механічному Інституті та тим способом поліпшити собі життя, здобувши фахову освіту, маючи середні або вищі студії в Европі. Навчання відбувається два рази в тижні, від 7-ої до 9-ої год. ввечорі. Там можна студіювати такі предмети: архітектуру, комерційне мистецтво, проєкцію ювелірних виробів, інсталяцію водопроводів і санітарну техніку та електрику. Там можна студіювати ще й інші предмети, список яких в інформаційній карті інституту. Адреса цього інституту: „Механікс Інстітуте" 20 Вест, 44 Стр. Н. Й. Сіти. Навчання починається у вересні, а кінчається в кінці березня.

З Листів до Редакції

Про допис з Рачестеру

В 58-му числі „Свободи" з дня 27-го березня 1958 р. в рубриці „З життя громад і організацій" був поміщений допис п. П. Зубрицького з Рачестеру п. н. „Святкування Роковин Незалежности і Соборности та Шевченківське Свято". В цьому дописі написано таке: „Шевченківське свято випало не так величаво, а це тому, що не було соборности! Хор СУМ-а відмовив своєї участи, . . ."

В зв'язку з тим Управа Осередку СУМА в Рачестері стверджує:

Осередок СУМА не одержав своєчасно запрошення до участи в Шевченківській Академії від місцевого Відділу УККА. Запрошення таке (до речі в одному, сухому реченню) прийшло на один тиждень перед Святом. Короткий реченець не дозволив мистецьким групам Осередку взяти участь в Святі тим більше, що диригент нашого хору та оркестри проф. В. Божик в тому дні виїжджав на концерт капелі Бандуристів. З тих причин повідомлено Відділ УККА, що члени СУМА зможуть взяти участь у святі лише як глядачі.

Вважаємо, що п. Зубрицький написав це з власної ініціятиви, без порозуміння з Відділом УККА.

Рачестер, 4. квітня 1958 р.

Мирон Масловський
Реф. Преси та Інформації Осередку СУМС в Рачестері

Зустріч з д-ром Аристидом Вирстою

Об'єднання Укр. Письменників „Слово" улаштило 18-го квітня зустріч своїх членів та запрошених гостей з д-ром Аристидом Вирстою, визначним нашим скрипалем і композитором, доктором музикології, викладачем Ворбонського Університету. Уроджененць зеленої Буковини, д-р Ар. Вирста прибув недавно з Парижу на короткі відвідини друзів і приятелів у цій країні і затримався в Ню Йорку. „Слово" зустрічало парижського гостя в залях Українського Наукового Інституту при 5-ій Евню і 79-ій вулиці. У вечірці взяли участь президент Інституту, п. Володимир Джус із дружиною.

Вечірку відкрив короткими словами ред. Григорій Костюк, потім д-р А. Вирста відчитав доповідь п. з. „Українські музики у Франції", ілюструючи її із звукозапису фрагментами „Української Суїти" Федора Якименка у виконанні оркестри Паризького Радіо.

В свобідній гутірці, що потім вив'язалась при чаю, взяли участь Іванна Прийма, Оксана Буревій, Емма Андієвська, Євген Маланюк, Вадим Лесич, проф. І. Паливода, Л. Гуцалюк, Б. Бойчук та інші. Вечірку закінчено імпровізованим концертом паризького гостя, який з блискучою віртуозністю виконав одну із арій київського композитора Ол. Жука і „Пісню" З. Лисько. Акомпаніювала п-ні Іванна Прийма.

З приємністю повідомляємо українську громаду в Метрополії, що д-р Аристид Вирста виступить тут із самостійним концертом, що відбудеться в Ню Йорку 24-го травня ц.р. в залі Джульйор Гайскул при Евню „Б" Буде це, безумовно, одна з найкращих наших музичних імпрез цього сезону. (К).

УКРАЇНСЬКА ПІСНЯ — В СВІТІ

(Закінчення зі стор. 2-ої).

них", „невільничих", „невідчищених" лютих почуттів приклад, які збісновують і змучують, вириваються в масових і частих індивідуальних злочинах, душевних помішаннях, жорстокостях, підсилювані через каламутні видовища і чад псевдомузики.

Втрачено пісню, яка кришталевою хвилею музики і поезії обмивала серце, звільняючи від деякої психостенії, але скріплюючи і живлячи моральне здоров'я.

Цією силою, як також незрівняною красою мелодій, українська пісня зачарувала була західний світ, щоправда — на короткий час.

У 1927 році Українська Академія Наук (історична секція — комісія історичної пісенності) видала брошуру до столітгя збірника М. О. Максимовича; за неодмінного секретаря, підписав брошуру академік С. Єфремов: „дозволяється випустити в світ".

Читаємо такі рядки:

„Золота для українства книга Максимовича", „не знати, чим була б без неї Галичина, чи мали б ми Кирило-Методіївське братство, Шевченка, такого, як ми маємо, Драгоманова, Антоновича, Грушевського". „В XX столітті українська народна пісня у виконанні добре зорганізованих співочих хорів та капел, опанувала її захопили своєю глибиною, гармонійністю й музичною красою не тільки музичні, але й широкі кола Европи й Америки.

Збірник пісень Максимовича здобув для українського народу, для його генія місце поважне й рівноцінне з іншими серед творчости народів світу".

На жаль, через тридцять років після цих слів, тріюмфальний шлях української пісні в світі почав сутеніти і подекуди заростати травою.

На окремих дорогах, що ведуть до нього, з подвижницького снагою виступили наші нові чудові хори і капелі, однак нечисленні перед очима широкого світу. Ще не повторено шляху, на якому метеором просяяв хор Кошиця, але не пропадає також надія; що є „порох у порохівницях", і хор-наступник з'явиться.

Виходять з індивідуальними концертовими програмами артисти серед яких одно з найвидатніших місць належить М. Мінському.

До концерту, що відбудеться зовсім скоро, 2-го травня цього року, в Карнегі Рісайтел Гол (154 Вест 57 стріт), він приготував низку творів, серед яких знаходимо і народні пісні — в опрацюванні визначних українських композиторів — і співи на тексти з Шевченка.

Концерт буде багатющий: крім українських авторів в програмі Моцарт, Шуман, Верді, Чайковський, Геллер (молодий американський композитор, він же акомпаніятор на концерті), Гагеман, Барбер. Можливо, наш невеликий „впровід" причиниться до того, що багато прихильників пісні не промине увагою цей концерт видатного співця.

Виступ буде перед американською авдиторією, коли пощастить, вістка про багатство і красу українського співу знов ширитиметься серед великого народу. Треба сподіватися, що й самі українці, які дорожать доброю славою свого імени, вшанують співця, відвідавши концерт. Будуть винагороджені.

Еквадорський амбасадор за економічну солідарність американських держав

Ню Йорк. — Еквадорський амбасадор д-р Хозе Р. Чірібога був гостем на молодечому форумі щоденника „Ню Йорк Таймс" і заявив, що американські республіки мусять бути „солідарні і під економічним оглядом, подібно як вони є солідарні в політичній ділянці". Д-р Чірібога нарікав на те, що ЗДА платять щораз то менше за імпортовані товари, головним чином із країн Латинської Америки, і одночасно збільшують ціни на свої товари внаслідок інфляції долара. На думку амбасадора ЗДА повинні дбати більше про країни в Західній Півкулі, як про держави на інших континентах, бо ж усі американські держави „пливуть разом в тому самому човні". 17-річний представник Ель Сальвадору Ернесто Альварез заявив, що збільшена купівельна спроможність американських держав повинна бути в інтересі ЗДА. Африканська кава є дешевша від американської, але вона є гірша в порівнянні з кавою Західної Півкулі.

Англія має клопіт з Мальтою

Валетта. — Середземноморський острів Мальта, як англійська кольонія, був завжди, від 1814 р., відколи належить до Англії, найвірніший і найльояльніший супроти лондонського уряду, не виявляючи ніколи відосередкових тенденцій. Турботи почались з хвилиною, коли прем'єр автономного уряду, лідер місцевої Партії праці Дом Мінтоф, почав дуже різко ставити справу господарської допомоги для Мальти з уваги на зредукування численних робітників в англійських воєнних доках у Валетт. Населення Мальти, що нараховує поло 320,000 душ, голосувало в лютому 1956 р. за повною інтеграцією до Англії. Мінтоф поставив своєрідний ультимат, що коли англійський уряд не подбає за працю для мальтанських робітників, то Мальта проголосить самостійність і зажадає зліквідування у Валетті англійської морської бази, як бази НАТО. Гостра реакція Англії мала той наслідок, що Мінтоф зрікся, що з черги викликало протианглійські демонстрації. Командування англійських воєнних кораблів, заякорених у Валетті, заборонило морякам виходити на беріг з уваги на обкидування їх камінням. Губернатор Мальти, сер Роберт Лейкок, доручив місію творення уряду консерватистові д-рові Борґові Олівієрові, але той відмовився.

ДО ЗДА ПРИБУЛА КОЛИШНЯ КОРОЛЕВА ІРАНУ СОРАЯ

Ню Йорк. — 22-го квітня прибула до Ню Йорку колишня іранська королева Сорая, з якою шаг розвівся тому, що вона ненародила йому наслідника. 25-річна Сорая прибула з своїм 20-річним братом Біжмом та своєю мамою. Вона склала таку заяву: „Провидіння обдарувало мене всім, чого тільки серце бажало — вона дало мені відданого і коханого чоловіка, віначе становище дружини великого монарха, пошану і любов співгромадян, але не дало мені наслідника. Я знаю, що всі жінки в Америці симпатизуватимуть із глибиною моїх почувань".

Син Джана Стомпаната домагається від Ляни Тирнер $750,000 відшкодування

Голлівуд, Каліфорнія. — Син вбитого Джана Стомпанато Джам Стомпанато третій вніс через адвоката скаргу проти кінової зірки Ляни Тирнер, її 14-річної доньки Черил Крейн та її проти розведеного чоловіка Ляни Тирнер і батька Черил Стіфена Крейн, домагаючись 750,000 долярів відшкодування за вбитого свого батька. В скарзі говориться про те, що за вбивство Джана Стомпаната відповідають батько й мати вбивнички, які не пильнували неповнолітньої своєї доньки, що „без причини і виправдання" вбила Джана Стомпаната, який залицявся до її матері.

†

В глибокому смутку
повідомляємо наших Рідних і Знайомих,
що з Волі Всевишнього,
відійшов від нас несподівано
дня 21-го квітня 1958 р., на 69-му році життя,
НАШ НАЙДОРОЖЧИЙ МУЖ, БАТЬКО
І ДІДУНЬО

бл. п. о. Володимир СМУЛКА

бувший парох Монастира та Ульгівка на Україні
та парох церкви св. Стефана в Сент Павль,
Міннесота.

ПОХОРОНИ обряди відбудуться в СУБОТУ, дня 26-го КВІТНЯ 1958 року, з церкви св. Константина в Міннеаполісі, Міннесота.

СТЕФАНІЯ — дружина
ОЛЕНА, і ЄВГЕН КАРП'ЯК — донька і зять
РОМАН, ОЛЬГА і РОМЧИК — син, невістка і внучок

†

Ділимося сумною вісткою,
що дня 22-го квітня 1958 року
помер
НАШ НАЙДОРОЖЧИЙ МУЖ, БАТЬКО
І ДІДУНЬО,

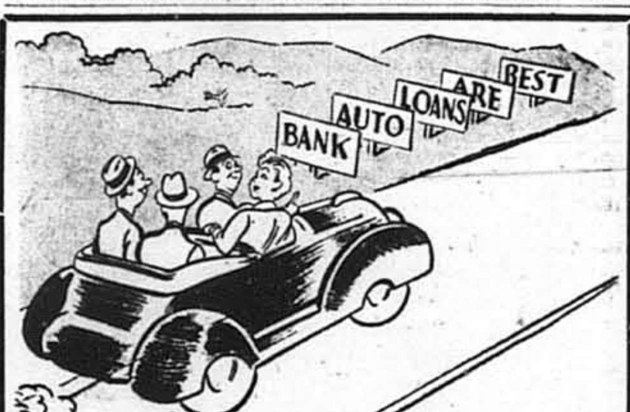
бл. п. ІВАН ТРЕШ
JOHN TRESH

Тіло Покійного спочиває в похоронному заведенні П. Яреми в Ню Йорку.

ПОХОРОН відбудеться в СУБОТУ, 26-го КВІТНЯ 1958 р., о год. 9:30 рано, з церкви св. Юрія в Ню Йорку, на цвинтар Кальварія.

Тяжким горем прибиті:
Дружина — ПАРАСКЕВІЯ
Донька — МАРІЯ
Сини — ОЛЕКСА, ВАСИЛЬ
Невістки і 4 внуки

ТАРЗАН, ч. 4048. Праця, яку треба виконати.

— Дякую вам, — сказав Тарзан. — Це те найменше, що я могла зробити, — розкаювалася дівчина, — після того, як я пробувала вас убити!

— Я вже майже забув про це, — гукнув Таран. — Стів Гарріс все ще у в'язниці!

Тарзан кричав голосно, скликаючи своїх приятелів-мавп. Чи вспіють вони ще врятувати Гарріса... Чи, може, його кості вже лежать в кімнаті смерти?